

Premis Ziryab 2014. Creació musical i literària.

III Premi de Narrativa Breu

“Preparant l'escac al rei”

Pseudònim: Mil quatre-cents

En Ferran canviava sovint d'idea. L'endemà de proclamar a puny i espasa el desig de socarrimar la ciutat, es llevava dient que descartava saquejar-la: ara la volia íntegra; quan hi anés a passar uns dies, volia trobar-la tal com la definia l'espia que hi havia enviat.

—Això sí— deia cridant i enfurismat —vull que no quedi ni rastre de Jaume II, del seu fastigós Castell Formós i de tot el que faci pudor de comtat d'Urgell. Ja se'n pot anar fent la idea, aquell dissortat, que serà l'últim comte d'Urgell, t'ho ben juro jo! I a mi... res m'atura. Creuant-se en el meu camí... ja ha begut oli, el pocapena! Res m'atura, a mi!

I novament s'adreçava al seu home de confiança per cercar informació que li fos útil.

—Explica'm bé què és el que has vist aquests dies... necessito trobar una bona excusa per envair la vila; no ens cal, però, millor si hi és. Segur que el malestar entre la població cristiana i la jueva ja ha arribat a extrems insostenibles, i la vida ja s'ha fet impossible, oi?

—No, no hi ha hagut pas cap conflicte, senyor. Fa un temps, Alfons III el Benigne va demanar als jueus que sortissin del nucli urbà i així ho van fer; es van instal·lar fora de la vila, més enllà del barri del Castell i del de Sant Salvador.

—I ja està? No hi ha hagut cap batussa destacable? Algun crim? Manifestacions?

—No, senyor. Res de res. I no només això: justament aquell espai de separació que havia quedat entre les dues comunitats s'ha acabat convertint també en el punt d'unió, el punt d'intercanvi; i és que ja fa dies que l'esplanada de la part baixa de la ciutat ha esdevingut el lloc idoni per a l'intercanvi comercial entre uns i altres. Més de set mil metres quadrats...

—A més a més es troben i parlen com si res? I fan negocis entre ells?

—Sí, sí, fan el mercat setmanal dels dissabtes. I ja és un dels més importants del territori. Tant és així que, a banda de transformar-se en l'àgora principal de la ciutat, al voltant de la plaça Mercadal s'hi han fet les millors cases, amb uns porxos preciosos. Fa goig de debò!

—Va, calla, calla! Sembla que em vulguis vendre una oferta turística! No vull que m'expliquis les virtuts de la vila... ja et dic que vull només arguments per envair-la!

—Ja em disculparà, benvolgut i admirat Ferran d'Antequera, però després d'aquesta incursió no li sabia pas citar cap element on pugui agafar-se per justificar un atac.

—Com que no? I per això t'envio tant de temps a espiar-los? Esperava molt més de tu...

—He fet el que he pogut... Però no he perdut pas el temps, tampoc! Quan venia de Menàrguens i vaig fer parada a Santa Maria de les Franqueses, ja a tocar de Balaguer, vaig veure una resplendor que sortia de la part de baix de la ciutat. M'hi vaig atansar una mica pel camí de la Primera Marrada i vaig veure que era al riu, just en el tram que passa banyant la ciutat: uns punts lluminosos de colors lliscaven enduts pel corrent.

—No havies begut massa? Vols dir que me'n puc fiar gaire, de tot això que em dius?

—L'endemà passejant per la Medina vaig sentir a parlar d'uns bitxos que es deien raiers, o algun nom així, però no he aconseguit esbrinar exactament de quin tipus d'au es tracta...

—I què vols? Que vagi a veure aquest espectacle d'ocellots i de llums de colors i que aplaudeixi quan s'acabi?

—No m'entén, altesa. He vist que el riu pot ser una via alternativa d'accés a la ciutat. Si anem cap a les muntanyes sense que ningú ens vegi, després ens podem deixar anar aigües avall i presentar-nos a la ciutat per sorpresa quan caigui la fosca.

—Ningú podrà deturar-nos...— deia somrient el rei. —Però m'ho pintes massa bé. Digues-me ara quins inconvenients té aquesta alternativa... perquè bé que en deu tenir, oi?

I el servent li explicava que, per la ubicació del riu, molt enfonsat respecte a la vila, potser en realitat no era la millor porta d'entrada que podien esperar... i això que el riu era molt cabalós, desfilant ben fornit a l'oest de les muralles. Però aquestes s'alçaven poderoses just al costat... El rei va arrufar el nas tan bon punt va sentir a parlar de les muralles.

—Senyor, aquestes parets són de l'època de l'ocupació andalusina, ja fa més de quatre segles, però cregui'm que no són fàcilment franquejables... No, no és una opció senzilla superar-les. A més, ja s'ha emmurallat tota la part nova, de manera que també ha quedat ben protegida de qualsevol agressió exterior. Se'ns faria molt difícil, entrar a la ciutat...

Ara en Ferran arrugava el front. I l'espia sabia que això no era una bona notícia. Per això de seguida li va parlar d'un emplaçament des d'on es dominava tota la ciutat, el Pla d'Almatà, un tossal en una immillorable situació estratègica. El va convèncer ben ràpid.

—Sí, optarem per aquesta plana extensa on m'has dit que es van establir els àrabs fa gairebé set-cents anys —deia ara entusiasmat el monarca—. Si ells van escollir aquest

indret, segur que és el més idoni per establir-nos-hi nosaltres. Què hi ha, en aquella zona?

—Ja tenen acabada l'església immensa de pedra picada que li vaig dir, Santa Maria, on hi havia hagut la mesquita Aljama. Vaig sentir que hi tenien unes clarisses, però no sé si això és un tipus de gallina o... no ho sé; disculpi, però a vegades parlen una mica estrany, allí...

—I és allà on guarden aquella imatge que m'has dit que veneraven... la del Sant Crist?

L'espia li va explicar al rei que, segons deien alguns vilatans, aquella imatge va ser la primera que es va fer al món, un tal Nicodem, després d'haver vist l'estampa de Crist a la creu. I com que li costava dibuixar el rostre, els àngels van ajudar-lo mentre dormia.

—Els àngels?! Tu et penses que em mamo el dit? Ha plogut molt des que Ermengol VI va conquerir Balaguer ara fa tres-cents anys, però mai havia sentit una bestiesa així!

—Després d'estar molts anys a Jerusalem, la van portar a Beirut i allà els moros la van tirar al riu Adonis— afegia l'espia—. Va baixar fins al Mediterrani i, travessant el mar, va pujar riu amunt fins a Balaguer, aturant-se just davant del convent de les clarisses d'Almatà.

—Altre cop em surts amb les clarisses aquestes? T'envio perquè espiïs, i no pas perquè beguis! El pròxim dia que t'emborratxis, et faré pujar més de cinc tones de campanes al campanar de l'església perquè toquin l'àngelus tots els dissabtes i diumenges...

—No menteixo! Ho diu la gent! Tothom té una gran devoció a la imatge. I no només a Balaguer sinó a tot l'entorn, fins a l'Aragó! Podem intentar robar-la, si ho considera oportú...

—Robar-la? I què vols que en faci, jo, d'un tros de crucifix?

—La gent assegura que cura malalties i que fa altres meravelles...

—Ja em surts amb més bestieses? Au, va, tira! No em puc entretenir amb santcristos, jo! Si aquell Lubd Muhammad va aixecar el Castell Formós per celebrar que havia derrotat Guifré el Pilós, i Abd al-Rahman en va fer una fortalesa fronterera, jo faré que aquestes pedres tornin a ser només pedres! Prepara les tropes per a demà passat! Ningú ens aturarà!

Per sort, l'endemà l'Elionor devia distreure el jove Ferran entre els llençols, o se l'endugué per mostrar-li els seus dominis a Castella, perquè ell ja no va tornar a pensar més en Balaguer. I així és com la ciutat va continuar tranquil·la... almenys uns pocs anys més.